

Isommat emoyhdistykset ja niiden toimintaryhmät

Päivitetty 21.4.2026

Tuija Valjakka

Kaakkois-Suomen Martat ry

**Millainen olisi paras
mahdollinen tulevaisuus?
Tehdään se itse.**

Tulevaisuus ja tekijät

- Martoissa ihmisiä kiinnostaa toiminnallisuus ja yhdessä tekeminen sekä käytännölliset arjen ratkaisut ja vinkit.
- Mukaan liitytään, kun halutaan harrastus, mielekästä tekemistä ja oppia uutta.
- 1/5 martoista on yhdistyksen, piirin tai liiton hallituksessa.
- 31 %:lla yhdistyksistä on melko vaikea ja 18 % erittäin vaikea löytää hallituksen jäseniä. 51 % kokee sen melko tai erittäin helpoksi. (Yhdistyskysely 2023, N=554)
- 87 %:n yhdistyksistä kaivataan lisää uusia toimijoita ja 81 %:lla vastuunkantajien joukko on tiivistynyt ja aktiivisuus kasautunut yhä harvemmille
- Yhdistysten aktiivisten jäsenten ikä noudattelee jäsenten ikää. 47 %:lla yhdistyksistä aktiivijäsenet ovat 60-69-vuotiaita, kolmanneksella yli 70-vuotiaita.
- Myös muut toiminta- ja rahoitusympäristön muutokset vaikuttavat ja tulevat vaikuttamaan.

Ajaudutaan ja sopeudutaan
vai kehitetään ja ollaan itse
aktiivisia muutoksenteekijöitä?

Yhdistysten yhteistyöstä voimaa

- Yhteistyö lähialueiden yhdistysten kanssa kannattaa aina!
- Toisten tekemisestä saa hyviä ideoita ja toiminta monipuolistuu.
- Isommalla porukalla syntyy hauskemmat tapahtumat, retkibussit saadaan helpommin täyteen ja vastuut voidaan jakaa.
- Yhdessä tekemällä porukasta löytyy helpommin myös tekeviä käsipareja ja vastuunkantajia.

Toimintaryhmämalli voi olla yksi ratkaisu

- Yksi mahdollinen ratkaisu voi olla isomman emoyhdistyksen ja sen alla toimivien toimintaryhmien malli.
- Yhdistysten toiminnan yhdistyessä ja osan muuttuessa toimintaryhmiksi, hallinto kevenee ja ei tarvita kuin yhden hallituksen jäsenet ja vastuutehtävät.
- Toimintaryhmällä ei ole puheenjohtajaa eikä hallitusta vaan riittää, että yksi (tai kaksi) jäsenistä toimii ryhmän vetäjänä.
- Toimintaryhmät mahdollistavat yhdistyksen toiminnan monipuolistumisen ja laajenemisen.
- Paikallinen marttatoiminta on mahdollista säilyttää myös pienillä paikkakunnilla ja kylillä.
- Yhteistyö ja yhdessä tekeminen lisääntyy.
- Yhdistyksen nimeen kiinnittyvä marttaidentiteetti voi säilyä.

Toimintaryhmä on

- Toimintaryhmät ovat osa yhdistystä ja toimintaryhmän jäsenet ovat yhdistyksen jäseniä.
- Samassa yhdistyksessä voi olla useita toimintaryhmiä.
- Toimintaryhmät voivat keskittyä tiettyihin teemoihin (esim. ruoka, käsityöt, kulttuuri, liikunta, perheryhmä) tai kokoontua eri aikoihin (esim. arkena päivällä, iltaisin, viikonloppuisin).
- Toimintaryhmän ohjeet löytyvät Yhdistyskanavasta www.martat.fi/toimintaryhmat

Toimintaryhmät

- Marttaliiton tiedossa on 55 toimintaryhmää. Lisäksi yhdistyksillä saattaa olla esim. eri teemaisia kerhoja.
- **Kolme näkökulmaa toimintaryhmiin:**
 1. **Toimintaryhmän perustaminen olemassa olevan yhdistyksen alle.** Esim. Willien Marttojen 2022 perustama opiskelijoiden toimintaryhmä Kuuttimartat.
 2. **Yhdistyksen siirtyminen toisen yhdistyksen toimintaryhmäksi.** Esim. Karakallion Martat siirtyi Laaksolahden Marttojen toimintaryhmäksi.
 3. **Useamman yhdistyksen voimien yhdistäminen yhden yhdistyksen alle.** Keski-Suomessa Neljän kunnan Martat (Kannonkosken, Kyyjärven, Karstulan ja Kivijärven yhdistyminen).

Yhdistyksestä toimintaryhmäksi?

- Joskus voi tulla tilanne, että yhdistyksen väki vähenee ja on vaikea löytää vastuuhenkilöitä hallitukseen.
- Koko toiminnan lakkauttamisen sijaan kannattaa pohtia, olisiko marttailua mahdollista jatkaa toimintaryhmänä.
- Tällöin mukava toiminta tutulla porukalla voi jatkua, mutta hallinnolliset tehtävät kevenevät.
- Riittää, että löytyy toimintaryhmän vetäjä tai pari ja muodostuu hyvä yhteistyösuhde emoyhdistyksen hallitukseen.

Toimintaryhmän perustaminen

- Jokainen toimintaryhmä tarvitsee emoyhdistyksen.
- Ensimmäinen askel onkin emoyhdistyksen löytäminen tai muodostaminen.
- Jos yhdistysten välistä yhteistyötä, yhdessä tekemistä ja toimijoiden tuntemista on jo ennalta, on yhteisen taipaleen pohtiminen helpompaa.
- Kaikki lähtee hyvästä yhteistyöstä ja halusta kehittää paikallista marttatoimintaa yhdessä.

Miten toimintaryhmä perustetaan?

- Toimintaryhmän perustamisesta kiinnostuneet henkilöt tai yhdistyksen toimijat laativat emoyhdistykselle vapaamuotoisen hakemuksen, jossa he pyytävät hallitusta hyväksymään toimintaryhmän ja sen aloitusajankohdan.
- Hakemukseen on liitetty toimintaryhmän nimi, joka kannattaa päättää yhdessä ryhmän jäsenten kesken.
- Ryhmä valitsee joukostaan vastuuvetäjän, joka esittelee yhdistyksen hallitukselle suunnitelman ryhmän toiminnasta sekä arvion siihen tarvittavista resursseista.
- Hallituksen hyväksynnän jälkeen ryhmä on valmis toteuttamaan suunnittelemaansa toimintaa!

Toimintaryhmän ja yhdistyksen yhteistoiminta

- Yhdistys ja toimintaryhmä sopivat yhteisistä käytännöistä heti, kun toimintaryhmä on perustettu, ja asiat kirjataan yhdistyksen pöytäkirjaan.
- Toimintaryhmä on osa yhdistystä ja sujuva tiedonkulku toimijoiden välillä on tärkeää.
- Hyvä käytäntö on, että toimintaryhmän vetäjä tai 2 toimintaryhmän toimijaa kuuluu myös yhdistyksen hallitukseen.
- Jos vetäjä ei kuulu hallitukseen, sopii yhdistys ja toimintaryhmä yhteydenpidosta ja toimintaryhmän vetäjälle voidaan myöntää läsnäolo- ja puheoikeus yhdistyksen kokouksiin.
- Toimintaryhmän toiminnan tulee olla avointa, ja siitä pitää viestiä yhdistyksen jäsenille.
- Hyvä lähtökohta on, että yhdistyksen hallitus näkee toimintaryhmän positiivisena voimavarana, joka tukee ja edistää yhdistyksen monipuolista toimintaa ja tavoitteita.

Toimintaryhmän talous

- Toimintaryhmä ei ole oikeustoimikelpoinen eikä sillä voi olla omaa varallisuutta, vaan kaikki rahat ovat virallisesti emoyhdistyksen.
- Toimintaryhmän tulee tehdä suunnitelma toiminnastaan ja siihen tarvittavista varoista ja hyväksyttää se yhdistyksen hallituksella.
- Yhdistys on vastuussa kirjanpidosta ja toimintaryhmä on velvollinen toimittamaan tositteet ja selvitykset yhdistyksen rahastonhoitajalle.
- Toimintaryhmällä voi tarvittaessa olla käytössään pankkitili, joka on kuitenkin yhdistyksen nimissä ja tilinpäätöksessä merkitään yhdistyksen tasetietoihin.
- Isommat hankinnat, luvat ja kumppanuudet sovitaan aina yhdistyksen hallituksen kanssa.

Yhdistymisprosessi pähkinäkuoressa

1. Sovitaan yhdistymisestä.
2. Lopettava yhdistys pitää lakkauttamiskokoukset ja tekee tarvittavat ilmoitukset.
3. Emoyhdistyksen hallitus hyväksyy uuden toimintaryhmän perustamisen.
4. Lakkautetun yhdistyksen jäsenet siirretään uuteen yhdistykseen toimintaryhmän jäseniksi.
5. Toimintaryhmän vetäjä valitaan emoyhdistyksen hallituksen jäseneksi seuraavassa vuosikokouksessa (siihen asti voi olla hallituksen kokouksissa mukana ilman äänioikeutta).

Case Kouvola

- Vanha ja oman tilan omistava Kouvolan Marttayhdistys oli hiipumassa, kun aktiivinen tekijäjoukko ikääntyi.
- Kouvolan Nykymartat ja Kukkomartat ”pelastivat” vanhan yhdistyksen siirtymällä Kouvolan Marttayhdistyksen alle toimintaryhmiksi.
- Nykymartat ja Kukkomartat -yhdistykset lakkautettiin sääntöjen mukaisesti.
- Nykymartoista ja Kukkomartoista tuli jäseniä Kouvolan Marttayhdistysten hallitukseen.
- Kouvolan Marttayhdistyksen jäsenet perustivat myös oman Päivämartat-toimintaryhmän ja lisäksi Nykymartat ja Kukkomartat jatkavat toimintaryhminä.
- Mukaan tulee mahdollisesti myöhemmin myös muita yhdistyksiä.
- Jo ensimmäisen vuoden aikana on huomattu monia yhdessä toimimisen hyötyjä.

Case Keski-Suomi

- Saman alueen yhdistykset voivat yhdistyä säilyttäen oman toimintansa toimintaryhminä, mutta keskittäen hallintoa yhteen emoyhdistykseen.
- Kyyjärven, Kivijärven, Karstulan ja Kannonkosken yhdistykset yhdistyivät uudeksi Neljän Kunnan Martat -yhdistykseksi.
- Kolme yhdistystä lakkautettiin kokonaan sääntöjen mukaisesti, Kannonkosken yhdistys jätettiin ja sen nimi muutettiin.
- Perustettiin neljä toimintaryhmää: Kyyjärven, Kivijärven, Karstulan ja Kannonkosken, joista kaikista on edustaja yhdistyksen hallituksessa.
- Kaikilla osapuolilla positiivinen kokemus yhdistymisestä ja toimintaryhmien yhteistyö pelaa hyvin.

Case Tampereen Marttayhdistys

- Yksi pitkään toiminut emoyhdistyksen ja toimintaryhmien malli on Tampereella.
- Yhdistyksellä on 4 eri profiililla toimivaa toimintaryhmää:
 - Kalevan Martat, pääosin eläkkeellä olevia marttoja, jotka kokoontuvat päivällä
 - Vauhtimartat, nuorten ja nuorekkaiden naisten marttatoimintaryhmä, joka kokoontuu iltaisin.
 - Tiistai-Martat, jonka toiminta on suunnattu etupäässä jo eläkkeellä oleville tai eläkeikää lähestyville martoille. Ryhmä kokoontuu viikottain
 - Nykynaiset, eläköityneitä marttoja, jotka kokoontuvat iltaisin.
- Yhteistyöstä iso hyöty ja yhdessä toteutetaan esim. myyjäiset ja pikkujoulut.

Toimintaryhmän mahdollisuudet

- Jäsenten näköistä paikallistoimintaa
- Hallinto kevenee
- Toiminta monipuolistuu
- Marttaidentiteetti ja ryhmän nimi säilyy
- Ryhmien perustamisen ja lopettamisen helppous (vrt. yhdistys)
- Enemmän mahdollisia vastuunkantajia ja tekeviä käsipareja
- Vastuiden ja tehtävien kierrättäminen
- Yhteiset isommat tapahtumat esim. myyjäisten tai joulujuhlan järjestämisvastuun kierto.

**Voisiko tämä olla
mahdollisuus myös teillä?**

Tärkeintä on hyvä meininki, tiedonkulku ja yhteistyö

- Apua toimintaryhmän perustamiseen saat omasta piiristä tai Marttaliitosta!

Emilia Laine

emilia.laine@martat.fi

p. 0505123329

- Lisätietoa toimintaryhmistä
<https://www.martat.fi/toimintaryhmat>

